

IZVJEŠTAJ O RADU INSPEKCIJSKIH SLUŽBI UPRAVE ZA BEZBJEDNOST HRANE, VETERINU I FITOSANITARNE POSLOVE ZA JUN MJESEC 2018. GODINE

INSPEKCIJA ZA HRANU

Unutrašnja kontrola

U skladu sa nadležnostima i ovlašćenjima utvrđenim zakonima kojima se uređuje oblast bezbjednosti i kvaliteta hrane inspektori za hranu su, tokom juna mjeseca 2018. godine sprovodili inspekcijski nadzor u skladu sa Godišnjim planom službene kontrole objekata za proizvodnju i promet hrane za 2018. godinu i Akcionim planom za ljetnju turističku sezonu 2018. godine koji je usvojen krajem marta mjeseca ove godine.

Učestalost nadzora, metode i tehnike kontrole kao i predmet kontrole određeni su u skladu sa analizom rizika pri čemu su uzeti u obzir sljedeći kriterijumi (vrste hrane, količine hrane stavljene u promet - iz uvoza i domaće proizvodnje, porijeklo, zastupljenost u ishrani i dr.) kao i rezultati nadzora izvršenih u prethodnom periodu. Cilj je da se kontrolama izvrši provjera usaglašenosti postupanja subjekata u poslovanju hranom pri obavljanju djelatnosti za koju su objekti odobreni odnosno registrovani.

Kontrolom je obuhvaćena primarna proizvodnja hrane (voća, povrća, jaja, ribe, školjki, sirovog mlijeka, pečuraka, aromatičnog bilja) kao i prerada i obrada mesa, mlijeka, jaja, proizvoda ribarstva, voća i povrća, proizvodnja hleba i pekarskih proizvoda, flaširane vode, alkoholnih i bezalkoholnih pića i dr.

Predmet pojačanog inspekcijskog nadzora u primorskim i sjevernim opštinama bili su ugostiteljski i maloprodajni objekti (hoteli, restorani, odmarališta, etno sela, prodavnice, supermarket, pijace i dr. objekti) sa većim obimom prometa hrane. Obzirom da su tokom juna mjeseca organizovani odmori za djecu u većem broju odmarališta na crnogorskom primorju izvršena je kontrola higijensko sanitarnih uslova, porijekla i uslova pripreme i rukovanja hranom u svim objektima tzv. kolektivne ishrane (Bečići, Rafailovići, Prčanj, Ulcinj, Čanj, Igalo, Sutomore, Ivanova Korita).

I u ovom periodu je, po zahtjevu poljoprivrednih proizvođača, vršen je upis gazdinstava odnosno objekata na gazdinstvima u Centralni Registar registrovanih objekata za hranu. U ovim objektima se vrši proizvodnja i prerada malih količina primarnih proizvoda (bilja – voća i povrća, mlijeka, samoniklog bilja) od proizvoda proizvedenim isključivo na sopstvenom imanju ili sakupljenom sa svog posjeda. Na ovaj način unaprijeđen je sistem kontrole i u ovom segmentu i stvoreni su svi uslovi za stavljanje na tržište ovih proizvoda prvenstveno prodajom na sopstvenom gazdinstvu, na pijacama, maloprodajnim i ugostiteljskim lokalnim objektima.

Cilj kontrole je utvrditi da li subjekti u poslovanju hranom izvršavaju obaveze utvrđene zakonom o bezbjednosti hrane i da li tokom prodaje, čuvanja, prerade, proizvodnje i distribucije hrane sprovode sve propisane postupke kojim se obezbjeđuje da na tržište odnosno do krajnjeg potrošača dođe samo bezbjedan proizvod, propisno upakovan i označen. Kontrolisano je porijeklo/sledljivost hrane, nutritivne i/ili zdravstvene tvrdnje na hrani, rokovi upotrebe i opšta senzorna svojstva hrane zatečene u prometu, zahtjevi za označavanje/informisanje potrošača o hrani i dr.

U unutrašnjoj kontroli u izvještajnom periodu izvršen je nadzor u 829 objekata u kojima se obavlja poslovanje hranom.

U kontrolisanim objektima utvrđeno je 178 nepravilnosti koje se odnosile najčešće na nehigijensko rukovanje hranom tokom obrade, prerade, obrade i čuvanja hrane, neodržavanje higijene uređaja, prostorija, opreme, zatečenu hranu u prometu izmijenjenih organoleptičkih svojstava ili isteklog roka upotrebe, bez propisanih oznaka i dokaza o porijeklu/proizvođaču, radu lica koja ne ispunjavaju zahtjeve za ličnu higijenu i zdravlje i sl. Iz proizvodnje i prometa uzeto je 902 uzorka različitih vrsta hrane (sira, kajmaka, hrane za posebne prehrambene potrebe, mesa i proizvoda od mesa, proizvoda od ribarstva, koštunjavog voća, svježeg i zamrznutog voća i povrća, sladoleda, salata, soseva i dr. radi provjere prisutnosti patogenih mikroorganizama ili prisutnosti nedozvoljenih aditiva, teških metala, mikotoksina, histamina i dr. štetnih supstanci u skladu sa propisanim zahtjevima. U slučajevima utvrđivanja neusaglašenosti preduzete su zakonom propisane kaznene i upravne mjere.

Zbog utvrđenih nepravilnosti u unutrašnjoj kontroli, inspektori su preduzeli 69 upravnih mjera i to:

- 21 rješenje o otklanjanju infrastrukturnih neusaglašenosti u određenom roku;
- 1 rješenje o zabrani obavljanja djelatnosti;
- 13 rješenja o stavljanju van prometa i uništavanju nebezbedne hrane (362 kg meda, 78 litara maslinovog ulja, 131,3 kg različitih proizvoda (meso, sir, pivo, sladoled, salate), 7.793,2 kg živinskog mesa, 195 kg zelene salate i 225 kg blitve;
- 27 ukaza o otklanjanju nedostataka manjeg rizika za čije otklanjanje je potrebno kratko vrijeme
- 7 prekršajnih naloga

U izvještajnom periodu izvršeno je i 19 kontrola izvršenja mjera naloženih u prethodnom periodu.

Kontrola pri uvozu hrane i materijala i predmeta koji dolaze u kontakt sa hranom

U junu mjesecu 2018. godine izvršen je pregled 1896 uvezenih pošiljki hrane neživotinjskog porijekla i 485 pošiljki predmeta i materijala koji dolaze u kontakt sa hranom, po zahtjevu subjekata u poslovanju hranom.

Pregledom je utvrđivana validnost i ispravnost prateće propisane dokumentacije (dokumentacijski pregled), izvršen je pregled sadržaja pošiljki, oznaka, pakovanja, količina, uključujući i provjeru temperaturnih lista tokom prevoza hrane (identifikacioni pregled), zatim fizički pregled tj. provjera hrane organoleptičkim pregledom i uzimanjem uzoraka za laboratorijsko ispitivanje radi provjere ispunjenost propisanih zahtjeva bezbjednosti i kvaliteta.

Od ukupnog broja pregledanih pošiljki hrane iz uvoza, za laboratorijska ispitivanja propisanih zahtjeva bezbjednosti (mikrobiologija, kontaminanti, rezidue pesticida, radioaktivnost), uzeto je 397 uzoraka hrane, a od pošiljki predmeta i materijala koji dolaze u kontakt sa hranom uzeto je 25 uzoraka.

Laboratorijski je ispitano 20,9% pošiljki hrane iz uvoza i 5,2 % pošiljki predmeta i materijala koji dolaze u kontakt sa hranom.

Nakon izvršenih pregleda i utvrđivanja usaglašenosti proizvoda sa propisanim zahtjevima inspektori za hranu su **donijeli 2379 rješenja o odobravanju uvoza** i stavljanju u promet bezbjednih pošiljki hrane.

Nebezbedne/odbijene pošiljke hrane neživotinjskog porijekla

Tokom juna mjeseca od ukupnog broja pregledanih pošiljki iz uvoza, hrane neživotinjskog porijekla u nadležnosti inspekcije za hranu, **zbog utvrđenih neusaglašenosti sa propisanim zahtjevima bezbjednosti zabranjen je uvoz i stavljanje u slobodan promet 1 pošiljke energetskih napitaka u količini od 19.684 litara i 1 pošiljke vina u količini od 16. 346 litara zbog utvrđivanja prisustva nedozvoljenog konzervansa i povećanog sadržaja teških metala.**

Inspektori su donijeli 2 rješenja o zabrani uvoza i stavljanju u promet ukupno 36,3 tone hrane. Pošiljke su po zahtjevu uvoznika vraćene inoisporučiocima.

Postupanje po inicijativama

U junu mjesecu Inspekciji za hranu je podnijeto 14 inicijativa/prijava (odgovoran.me, pisane i telefonske prijave) koje su se odnosile proizvode isteklog roka upotrebe, izmijenjenu boju i miris određene hrane. Po svakoj zaprimljenoj inicijativi izvršen je pregled, a o preduzetim mjerama i radnjama obaviješteni su podnosioci inicijativa koji su ostavili svoje podatke (mejl, adresu, telefon).

VETERINARSKA INSPEKCIJA

Unutrašnja kontrola

Veterinarski inspektori su u junu mjesecu vršili inspekcijski nadzor nad sprovođenjem mjera iz Programa obaveznih mjera zdravstvene zaštite životinja, radom veterinarskih ambulanti, kontrolu identifikacije i registracije životinja, kontrolu zaštite dobrobiti životinja u objektima za držanje i uzgoj životinja, kontrolu rada objekata za promet hranom za životinje (petšop) i prometom životinja.

Cilj kontrola je bio provjeriti stepen ispunjenosti propisanih zahtjeva u oblastima nadzora kao i u odnosu na utvrđene nepravilnosti preduzeti srazmjerne upravne mjere i radnje.

U izvještajnom periodu izvršeno je ukupno 2087 pregleda. U unutrašnjoj kontroli izvršeno je 888 pregleda. Obzirom da su u prethodnom periodu sprovedene vakcinacije životinja protiv bolesti kvrgave kože, bolesti plavog jezika i klasične kuge svinja, najveći broj kontrola (428) odnosio se na sprovođenje ovih mjera, kako u veterinarskim ambulantama tako i kod držaoca životinja. Kontrole su sprovedene i u oblasti zaštite dobrobiti životinja - ukupno 6, 14 kontrola rada veterinarskih ambulanti i kontrola upotrebe veterinarskih lijekova, 20 kontrola u oblasti zdravlja životinja koje obuhvataju mjere po monitoringu određenih zaraznih bolesti životinja i zoonoza kao i postupanja po prijavi sumnje odnosno potvrđenih slučajeva bolesti – mjere za spriječavanje širenja i iskorijenjivanja zaraznih bolesti životinja i zoonoza, sa preduzimanjem propisanih mjera, kontrola identifikacije i registracije životinja – 65, donijeto je 17 rješenja o opservaciji pasa i mačaka na opasnu zaraznu bolest bjesnilo po prijavi epidemiološke službe nadležnih zdravstvenih ustanova o ujedima pasa i mačaka, izvršeno 42 kontrolna pregleda nakon naloženih mjera i radnji, 18 kontrola ispunjenosti uslova za karantinski objekat za životinje iz uvoza i 7 kontrola po inicijativama i prijavama građana, NVO i drugih.

Nakon sprovedenih pregleda, inspektori su preduzeli upravne mjere i radnje:

- izdato 17 rješenja o opservaciji pasa i mačaka radi isključivanja sumnje na bjesnilo;
- 12 rješenja sa mjerama za subijanje i iskorijenjivanje zaraznih bolesti životinja i zoonoza;
- 4 rješenja o otklanjanju nepravilnosti kod držaoca životinja;
- 1 rješenje o otklanjanju nepravilnosti u radu veterinarske ambulante;
- 7 ukaza;

- 1 prekršajni nalog.

Izvršeno je i ukupno 15 kontrolnih pregleda u unutrašnjem prometu, koji se odnose na utvrđivanje ispunjenosti predhodno naređenih mjera od strane inspektora.

Tokom juna, veterinarski inspektori su vršili, u skladu sa radnim nalogom, kontrolu proizvodnje i prometa hrane u unutrašnjem prometu u registrovanim i odobrenim objektima i uzimanje uzoraka po Programu monitoringa rezidua i monitoringa listerije kao i uzorkovanje sira na gazdinstvima kod registrovanih poljoprivrednih proizvođača.

Spoljnotrgovinski promet (uvoz, tranzit, izvoz živih životinja i proizvoda životinjskog porijekla)

Granična veterinarska inspekcija je u junu 2018. godine vršila pregled živih životinja i proizvoda životinjskog porijekla pri uvozu u Crnu Goru na sledećim graničnim inspekcijским mjestima: Luka Bar, Aerodrom Podgorica, Božaj, Debeli Brijeg, Ilino Brdo, Dobrakovo i željeznička stanica Bijelo Polje, Kula, a od 05. juna 2018. godine i na graničnom prelazu Dračenovac, 2 puta nedeljno, za uvoz životinja i proizvoda životinjskog porijekla, i Ranče, takođe 2 puta nedeljno, za uvoz hrane za životinje koja podliježe veterinarskoj kontroli.

U izvještajnom periodu izvršen je pregled 1199 pošiljki koje podliježu veterinarskom pregledu namjenjenih uvozu, tranzitu ili izvozu.

Pri uvozu, izvršen je pregled 997 pošiljki živih životinja, hrane životinjskog porijekla i proizvoda životinjskog porijekla.

Pošiljke živih životinja namjenjenih daljem uzgoju su upućene u karantin, radi ispitivanja zdravstvenog stanja, prije puštanja u slobodan promet.

Izdato je 997 rješenja o stavljanju u slobodan promet.

Pregled svake, pojedinačne pošiljke, obuhvatao je sledeće:

- **pregled dokumentacije** tj. komercijalnih dokumenata, po potrebi i drugih dokumenata koji prate pošiljku;
- identifikacioni pregled tj. provjeru da sertifikati ili drugi dokumenti koji prate pošiljku odgovaraju oznakama i sadržaju pošiljke; i
- **fizički pregled** tj. provjera same hrane, uključujući provjeru prevoznog sredstva, pakovanja, označavanja i temperature, uzimanje uzoraka za laboratorijsko ispitivanje i ostale potrebne provjere kako bi se potvrdila ispunjenost zahtjeva utvrđenih propisima o bezbjednosti hrane.

Od ukupnog broja pregledanih pošiljki hrane životinjskog porijekla i hrane za životinje iz uvoza, za laboratorijska ispitivanja propisanih zahtjeva bezbjednosti (mikrobiologija, kontaminaneti, rezidue pesticida, radioaktivnost, kvalitet), uzeto je 285 uzorka.

Laboratorijski je ispitano 28,58% pošiljki iz uvoza.

Takođe je vršena i provjere zdravstvenog statusa uvezenih životinja tokom trajanja karantina na određene bolesti koje se tom vrstom životinja mogu unijeti u Crnu Goru, a u skladu sa propisima.

Nebezbedne/odbijene pošiljke hrane životinjskog porijekla i hrane za životinje iz uvoza

U toku juna mjeseca 2018. godine nije bilo nebezbednih pošiljki hrane životinjskog porijekla. Granični veterinarski inspektor je uništio i naložio neškodljivo uklanjanje 200 kg sira zbog

pokušaja nelegalnog uvoza, odnosno pokušaja unosa van graničnog inspekcijskog mjesta sa organizovanom veterinarskom kontrolom, po prijavi policije.

Kontrola provoza (tranzit) živih životinja i proizvoda životinjskog porijekla

Za pošiljke u tranzitu preko teritorije Crne Gore, na ulaznim graničnim inspekcijskim mjestima izvršen je dokumentacijski pregled za ukupno 163 pošiljki živih životinja i proizvoda životinjskog porijekla, za koje su izdata rješenja o dozvoli tranzita preko teritorije Crne Gore (163 ješenja).

Kontrola izvoza živih životinja i proizvoda životinjskog porijekla

Tokom juna izvršen je pregled i izdato je ukupno 39 serifikata za pošiljke životinjskog porijekla namjenjenih izvozu i za nekomercijalno kretanje kućnih ljubimaca.

Postupanje po inicijativama

U junu mjesecu veterinarskoj inspekciji je podneseno 7 inicijativa/prijava koje su se, u najvećoj mjeri, odnosile na prijavu nepoštovanja propisa o načinu držanja i postupanja sa životinja. Po svakoj inicijativi izvršen je pregled, a o preduzetim mjerama i radnjama obaviješteni su podnosioci inicijativa za koje su posjedovani potrebni podaci (mejl, adresa).

FITOSANITARNA INSPEKCIJA

Unutrašnja kontrola

Fitosanitarni inspektori su u junu vršili inspekcijski nadzor u oblasti zdravstvene zaštite bilja, objektima za proizvodnju i promet sjemenskog i sadnog materijala poljoprivrednog bilja, objektima za promet za sredstva za ishranu i zaštitu bilja, kao i u oblasti upotrebe sredstava za zaštitu i ishranu bilja na poljoprivrednim gazdinstvima upisanim u registar primarnih proizvođača hrane biljnog porijekla i vršili uzorkovanje u skladu sa propisanim programima monitoringa.

Cilj kontrola je bio provjeriti stepen ispunjenosti propisanih zahtjeva u skladu sa propisima iz oblasti zdravstvene zaštite bilja, sjemena i sadnog materijala, sredstava za zaštitu i ishranu bilja i bezbjednosti hrane.

Vršena je kontrola zdravstvenog stanja bilja sa akcentom na uzorkovanje zemljišta na prisustvo krompirovih cistolikih nematoda, kontrola kvaliteta i zdravstvenog stanja sjemenskog i sadnog materijala poljoprivrednog bilja, kao i kontrola propisanih uslova za rasadnike, kontrola prometa pesticida i sredstava za ishranu bilja u pogledu ispunjenosti propisanih uslova za promet odnosno adekvatnog obilježavanja i provjera aktivnih supstanci, (kontrola proizvoda na tržištu): pakovanje, rok upotrebe, skladištenje, kao i uslova u objektima za njihovo skladištenje i čuvanje. Takođe, u izvještajnom periodu su nastavljene kontrole u oblasti bezbjednosti hrane.

U izvještajnom periodu u unutrašnjoj kontroli izvršeno je ukupno 68 inspekcijskih pregleda i to: 61 redovna, 1 po inicijativi i 6 kontrolnih inspekcijskih pregleda.

Broj inspekcijskih pregleda na osnovu:

- zakona o zdravstvenoj zaštiti bilja: 44 pregleda;
- zakona o sjemenskom i sadnom materijalu: 11 pregled;
- zakona o sredstvima za ishranu i zaštitu bilja: 4 pregleda; i
- zakona o bezbjednosti hrane: 9 pregleda.

Uzeto je ukupno 56 uzoraka po godišnjim programima monitoringa.

Zbog utvrđenih nepravilnosti inspektori su preduzeli upravne mjere i radnje, u skladu sa principom srazmjernosti, kojima se obezbjeđuje eliminisanje rizika i postiže efekat i to: 2 rješenja o oduzimanju i uništenju robe i 4 rješenja za otklanjanje nepravilnosti manjeg rizika za čije otklanjanje je potrebno kraće vrijeme.

U izvještajnom peridu u primorskim opštinama nastavilo se sa sprovođenjem fitosanitarnih mjera i uništeno je 46 palmi. Kontrolisani su izvještaji o izvršenim hemijskim tretiranjima palmi na javnim površinama i kod pravnih subjekata.

Apelujemo na sve držaoce bilja čije palme pokazuju simptome napada da bez odlaganja sprovedu mjeru uništavanja palmi!

Potrebno je hitno tretirati palme na cijelom primorju ukoliko nijesu tretirane!

Kontrola uvoza

Fitosanitarni inspektori su u junu vršili kontrolu uvoza hrane biljnog porijekla (voće, povrće, žitarice i ostale hrane biljnog porijekla koja je podvrgnuta jednostavnom procesu prerade mljevenjem sušenjem i sl.), hrane neživotinjskog porijekla koja podliježe pojačanim službenim kontrolama na mjestima unošenja i hrane za životinje biljnog porijekla, sjemeni i sadnog materijala, sredstava za zaštitu i ishranu bilja, kao i bilja sa aspekta zdravstvene zaštite.

Fitosanitarna inspekcija je u junu izvršila pregled ukupno 1758 pošiljki (uvoz/izvoz) i to: pri uvozu: 1212 pošiljki, 47 pošiljki u provozu i izvoz 421.

Izdata je 13 rješenja o zabrani uvoza pošiljki i 1 rješenje za uništenje robe.

Ukupno je uzeto 438 uzoraka od čega 12 uzoraka nije odgovarao propisanim zahtjevima.

U maju mjesecu, ukupno je uzorkovano 36,14 % pošiljki iz uvoza.

Nebezbjedne/odbijene pošiljke

Zbog utvrđenih neusaglašenosti sa propisanim zahtjevima kvaliteta proizvoda vraćene su: 1 pošiljka brašna ukupne težine 25.000 kg i 1 pošiljka hrane za životinje ukupne težine 25.000kg, a zbog utvrđenih neusaglašenosti sa propisanim zahtjevima bezbjednosti hrane zabranjen je uvoz 12 pošiljki, ukupne težine 39.951 kg.

Nebezbjedne/odbijene pošiljke

Br	Datum	Proizvod	Količi na (kg)	Neusaglašenost	Razlog	MDK propisana	MDK utvrđena
1.	01.06.2018.	paprika	2815	rezidue pesticida	methomyl	0,048	0,02
2.	01.06.2018.	paprika	2700	rezidue pesticida	methomyl	0,061	0,02
3.	01.06.2018.	paprika	3836	rezidue pesticida	methomyl	0,05	0,02
4.	06.06.2018.	paprika	400	rezidue pesticida	dimethoate	0,047	0,02
5.	11.06.2018.	brašno	25000	kvalitet	rok trajanja	/	/
6.	13.06.2018.	ananas	4400	rezidue pesticida	fludioxonil	0,05	0,01
7.	13.06.2018.	paprika	1400	rezidue pesticida	methomyl	0,14	0,02
8.	14.06.2018.	paprika	3547	rezidue pesticida	methomyl	0,14	0,02
9.	14.06.2018.	hrana za životinje	25000	kvalitet	rok trajanja	/	/
10.	18.06.2018.	paprika	4651	rezidue pesticida	methomyl	0,08	0,02
11.	21.06.2018.	ananas	8360	rezidue pesticida	fludioxonil	0,047	0,01
12.	27.06.2018.	nektarina	6238	rezidue pesticida	dimethoate	0,13	0,02

13.	27.06.2018.	grožđe	916	rezidue pesticida	dimethoate	0,02	1,92
14.	29.06.2018.	grožđe	688	rezidue pesticida	dimethoate	0,02	0.094

Kontrola izvoza

Fitosanitarna inspekcija je pri izvozu izvršila pregled 482 pošiljki i izdala: 421 fitosertifikat za izvoz (ljekovito bilje: žalfija, lipa; breskva; grožđe; nektarina; kupus; suvi vrganj; stočna hrana; rezana drvena građa) i 61 fitosertifikat za reexport.